

gunnen een opleving van haar jeugd, die haar geknecht heeft gehouden uit zuinigheid. Louise had voor zulke geschikte kamers, waar zooveel boeken konden staan en waar men zooveel égards had voor haar leerlingen en al haar bediening, heel wat meer moeten betalen dan haar aandeel in 't huisje en 't dagdienstbodetje bedroeg. O, die Louise was altijd slim. Ja, ja, zij was slim. Deed zij niet, toen ze beiden heel jonge meisjes waren, de huisnaaister eerst de japonnen voor Hannie maken, opdat zij kon zien hoe het model uitviel. Kort en goed, het is haar voordeel geweest met de zuster, op wie langzamerhand en als vanzelfsprekend al de lasten van de huishouding zijn geschoven, te blijven samenwonen.

En als zij had geleefd, was blijven leven, dan zou ze op een goeden dag van Parijs uit geschreven hebben — Parijs, waar ze dol op was — dat ze dáár bleef en dat Hannie maar een ander moest zoeken voor het aandeel in het huisje. Dat zou Louise even rustig hebben gedaan als ze het geld van de leerlingen nog wist te innen tijdens haar leven, nog net voor haar dood. Maar die zekere brief, zoo'n keurige correcte damesbrief was haar bespaard gebleven, omdat ze gestorven was. Daar haar 't kaartenspel uit de handen was gestooten.

Doelloos, zoekend loopt ze 't huisje door, de trap op.

De kamer van Louise waarin ze nu zit, de mooiste kamer van 't huis verstart zich tegen haar. De rijen boeken staan in trotsch gebaar en zwijgen. Alles zwijgt rondom. Van Louise's sterken geest is de omgeving nog geheel vervuld. De groote orde die in de kamer heerscht — hoe ontzettend ordelijk was Louise, hoe gruwelijk-berekenend-ordelijk — is de kracht die haar hier wegdrijft. O, ja, hier hoort zij niet thuis, hier wil ze niet meer komen. Als door een boozen geest: orde, opgeschrikt, dwaalt Hannie de kamer, de verdieping af.

Er wordt aan de deur gebeld. Zondagsch bezoek . . . nu kan ze toch geen menschen zien. Ze duikt neer op den keukenstoel; hier kan niemand haar ontdekken. Dan, als de Zondagmiddag donkert, gaat ze met tastenden tred de suite in, ze strompelt voort, want een tranenvloed, die niet recht komen wilde, sijpelt stilaan uit de oogen neer. Hier is haar thuis, hier zijn de meubeltjes, die al veroordeeld waren van haar weg te moeten. Alles zal nu bij haar blijven, de wankle pianokruk, het cretonnen crapaudje, al die herinneringen van allerlei aard, waaraan ze gehecht was — zij bewaarde alles, Louise deed alle overbodigs weg, verschil van aard was dit — maar ze was blij al haar bezittinkjes nog bij zich te weten. 'n Groepje familieportretten, een paar foto's van Willempje, gezellige zitjes en schemerlampjes. Overal is wat te zien en nergens is er een kale plek op 't behang in deze suite. Hier is de eetkamer, waar Louise, neerbuigend altijd een beetje, toch wel heel graag zich verwennen liet met een sterken kop koffie om elf uur 's Zondags — burgermensen-gewoonte — zei Louise. Nu ja, dat wist ze ook wel, maar 't smaakte goed,